

»SLOVENE« velja

po pošti na vse strani: Jugoslavije in v Ljubljani:

za celo leto naprej . K 240—
za pol leta K 120—
za četrt leta K 60—
za en mesec K 20—

Za inozemstvo celotno K 480—

Sobotna izdaja:

za celo leto K 40—
za inozemstvo K 80—

SLOVENE

Cene inseratov:

Enostopna petlinna vrsta mali
oglas po K 4— in K 6—,
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po K 8—, poslana itd.
po K 12—.

Pri večjem naročilu popust.

Izbija vsak dan izvenredni
ponedeljki in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.

Mesečna priloga: Vestnik SKS.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Ko opisi se ne vračajo; neizplačana pisma se ne
prejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 28.511, bosn.-herc. 7563.

Sklepni računi.

Belgrad, 5. novembra 1921.

Danes lahko že odkrito govorimo o akcijah, ki so se izvršile povodom povratka razkralja Karla na Mažarsko. Kot uspeh male entente lahko beležimo odstranitev in interniranje Karla ter veliko verjetnost, da se bodo važne določbe trianonske pogodbe, kakor razoroženje mazarske armade, hitreje izvedle nego bi se sicer. Kot blamažo pa moramo beležiti našo prenaplajeno mobilizacijo, koja si bomo morali tudi sami plačati.

Kako je prišlo do naše mobilizacije? Naša diplomacija ni bila o razpoloženju veselih, da-li bodo pripustile restavracijo Habsburžanov ali ne, popolnoma nič poučena. Ta nepoučenost pa je bila le naravna posledica tega, ker je po prvem povratku Karlova na Mažarsko zadevo zanemarila in je ni dovedla do konca. V vladi, v koji je radi Pašičeve odsotnosti imel nervozni Svetozar Pribičević prvo besedo, so bili prve dni brez orientacije ter so kakor večje skali svetle misli zdaj tu, zdaj tam. To splošno zmedenost v vladi je znal spretno izrabiti naš generalštab. Sicer njemu v čast smemo izdati, da on nikdar ni mislil, da bo Velika ententa dovolila vkorakanje naših čet v Mažarsko, nadalje da je smatral nevarnost oborožene italijanske intervencije v prid Mažarske ob eventualnem našem vkorakanju za presresno, vendar je uporabil to situacijo v vladi v svojo korist. Z mobilizacijo je hotel generalštab dobiti vsaj nekaj novih nabavk za vojsko, v drugi vrsti pa mu je došel prvi mobilizacijski poskus v Jugoslaviji kot dobrodošel slučaj za študij, kako se bo tehnično razvijala in kako bo vplivala v notranje-političnem položaju. Kar je za našo nezrelo vladu bila blamaža, to je vojna uprava znala obrniti sebi v dobro. Ni izključeno, da bo čez leto in dan za politiko v resnih in težkih trenutkih nesposobni Pribičević razglasil ta uspeh vojne uprave kot edini cilj pogrešene mobilizacije.

Pribičevićeva nesposobnost bodo plačali seveda potpežljivi davkoplačevalci. Računa se, da bo nas ta brezglava politika stala najmanj 500 milijonov dinarjev. Ko se vrne Kumanudi iz Londona, lahko takoj razpiše drugo vojno posojilo. Povemo pa lahko tudi, da je vojna uprava v istini s svojim študijem popolnoma zadovoljna in da so vojni atašeeji tujih držav smatrali za potrebno, da to hitro javijo svojim državam.

Da je SLS na svojih shodih tako odločno nastopila proti vsaki vojni intervenciji in označila mobilizacijo kot nepotrebno in prenaplajeno, ji je sicer doneslo v domovini ljute napade buržujškega časopisja, a v resnih političnih krogih je zopet zrastle njen ugled.

Velika sokrivda pri zadnjih neuspehih naše zunanje politike zadene tudi ministrstvo inostranih poslov, v katerem je manjkal Pašić ter Tihomir Popović. Posle je vodil dr. Janković, brat Velizarja, kateri je bil prej neugleden sodnik, a se je dal golo obriti in s tem postal pri svojem kumu Pašiću sposoben za diplomacijo. Sedaj v odsotnosti Pašičevi in Popovičevi je zavozil našo albansko in mažarsko politiko, a spravil z dvema ukazoma svoje prijatelje v višje čine in na dobra mesta, tako tudi svojega svaka grofa Kulmerja k poslaništvu v Bukarešto. V sled tega pa so »prijatelji« jako nezadovoljni, da se je vrnil znani Tisa Popović, ga po listih že pridno napadajo ter zahtevajo njegovo odstranitev.

Ljudstvo je potrpežljivo, voli naprej demokrate in radikale in mu je vseeno, da li imamo eno blamažo in eno korupcijo več ali manj.

Konferenca pri Pašiću.

Belgrad, 7. nov. Danes je bila v stanovanju ministrskega predsednika g. Pašića konferenca članov kabineta, ki pripadajo radikalni stranki. Razpravljali so o notranjopolitičnem položaju.

Vprašanje dr. Korošca na Pašića glede mobilizacije.

Belgrad, 7. nov. (Izv.) Danes je predsednik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec stavil na ministrskega predsednika Pašića vprašanje, v katerem veli, da je podaljšanje sedanje mobilizacije v političnem

oziru nepotrebno, a v gospodarskem oziru in v pogledu državnih financ pa more privedi državo do popolnega poloma. Zato zahteva, da se takoj demobilizira.

Demisija vlade.

Belgrad, 7. nov. (Izv.) Na današnji seji zakonodajnega odbora je poslanec Jugoslovanskega kluba dr. Dulibić stavil vprašanje na ministrskega predsednika Pašića, da li je ministrstvo podalo demisijo in da li se ono nahaja v krizi? Če je temu tako, potem postavodajni odbor ne sme zasedati. Trifunović je odgovoril, da doslej od vlade ni dobil nobene tozadevne vesti.

Belgrad, 7. nov. (Izv.) Pašić doslej še ni podal demisije svojega kabineta. Položaj je tak, da se najprvo reši kriza izven parlamenta, na to šele bo Pašičev kabinet odstopil.

Belgrad, 7. nov. 1921. Nocoj je bila seja ministrskega sveta, na kateri se je razpravljalo o ostavki vlade in sklenilo, da bo jutri predpoldne ministrski predsednik Pa-

šić podal ostavko vseh ministrstev v roke Nj. Velikanstva kralja po davnem običaju, da vlada poda ostavko, ko priše novi kralj na ustavo. V kompetentnih krogih se govori, da kralj bržkone ne bo sprejel ostavke kabineta g. Pašića, ker je zadovoljen z delom te vlade. Nato so razpravljali o razmerah na Mažarskem povodom zakona o detronizaciji Habsburžanov, ki je bil sprejet v mažarskem parlamentu. Ako vlada do jutri dobi poročilo, da je zakon sprejet v tretjem branju, bo naša vlada takoj začela razpravljati o izvršitvi demobilizacije poklicanih letnikov. Govorili so tudi o albanskem vprašanju in sklenili, da se ima veleposlaniški konferenci poslati nota, v kateri se bodo navedle zahteve naše vlade v albanskem vprašanju.

Nesrečno londonsko posojilo.

Belgrad, 7. nov. (Izv.) Sporazum med finančnim ministrom dr. Kumanudijem in med angleško bančno skupino v Londonu obsega sledeče točke: 1. Posojilo, ki ga dobavi sindikat bank Bolton-Armstrong, znaša 4 milijone funtov šterlingov. 2. Dva

milijona se izplačata takoj, dva milijona pa po dveh mesecih. Obrestna mera je 8%. Prvih pet let se posojilo ne odplačuje. Garancija banki je naša jadranska železnica v izgradnji. Naša država vzame ves material za to progo od omenjenega sindikata bank.

Strahovita blamaža samostojneža Drogenika.

Belgrad, 7. nov. (Izv.) Na današnji popoldanski seji zakonodajnega odbora so razpravljali o občinskem volivnem zakonu za Slovenijo. V imenu slovenske samostojne stranke je razložil svoja načela poslanec Drogenik. Predlagal je, naj imajo volivno pravico v občini samo tisti, ki bivajo vsaj dve leti v občini. Za župana sme izvoljen biti samo tisti, ki plača 30 dinarjev, za občinskega odbornika pa samo tisti, ki plača 15 dinarjev direktnega dav-

ka. Nastopil je proti ženski volivni pravici in dejal, da bi ženska volivna pravica pomenila vplivanje olja na ogenj. Končno je predlagal, naj se izključijo od volivne pravice vsi bivši in sedanjí komunisti. — Republikanec Gjonović je izjavil, da se more ta predlog smatrati le kot šala in se ne sme glasovati o njem. Predsednik Popović je osvojil to stališče in Drogenikovega predloga ni dal na glasovanje.

Demokratizem demokrata dr. Žerjava.

Belgrad, 7. nov. (Izv.) Na današnji seji zakonodajnega odbora je v imenu demokratov dr. Žerjav predlagal da naj mesta z lastnim statutom in občine z nad 10.000 prebivalci ne volijo po proporciji, ampak da pripade stranki, ki dobi relativno večino, polovica vseh mandatov, druga polovica pa se razdeli po proporciji med vse stranke. Proti temu predlogu sta govorila dr. Gosar in dr. Dubilić. Dr.

Gosar je poudaril, da so demokrati proti ženski volivni pravici, ker mislijo, da bi bila ta v korist SLS, predlog dr. Žerjava pa gre le za to, da bi demokrati dobili zopet v svojo oblast Ljubljano, ki so jo izgubili. Ta predlog je proti načelom demokracije in proti vsakemu naprednemu pojmovanju. Žerjavov predlog je bil sprejet z malo glasovi večine.

Kralj prisegel na ustavo.

Belgrad, 7. nov. Kralj Aleksander je včeraj dopoldne v narodni skupščini na slovesen način prisegel na ustavo. Ob 10.55 se je kralj odpeljal v avtomobilu iz dvora v skupščino. Spremljal ga je ministrski predsednik Nikola Pašić. Za kraljevim avtomobilom je vozil avtomobil, na katerem sta bila general Hadžić in dežurni pobočnik. Običajnega spremstva ni bilo. Kraljev avtomobil se je peljal skozi ulico kralja Milana in Miloševo ulico do skupščine. Čeprav je bilo vreme neugodno, so bile ulice polne naroda, ki je pozdravljaj svojega kralja, ki je bil tako dolgo odsoten. Pred narodno skupščino so pozdravili kralja Aleksandra in ministrskega predsednika člani vlade in predsedništvo narodne skupščine. Pred skupščino je bila postavljena kraljevska garda in dvorni funkcionarji. Kralj je vstopil v skupščino v spremstvu ministrskega predsednika in predsednika dr. Ribarja. Na vzklik dr. Ribarja »Živio Nj. Vel. kralj!« so odgovorili poslanci, ki so prišli v zelo velikem številu. Galerije so bile polne na-

roda. Diplomatska loža je bila vsa zasedena. Prisotni so bili skoro vsi zastopniki tujih držav. Ko je kralj prisegel na ustavo, je stal na njegovi desni strani ministrski predsednik Pašić, na levi predsednik dr. Ivan Ribar. Ko je bila prisega končana, so se ponovili vzkliki »Živio!« Predsednik skupščine dr. Ribar je naznanil, da je kralj prisegel na ustavo, nakar je bila podpisana prisega po kralju in ministrih. Kralj se je nato vrnil v dvor po isti poti, po kateri je prišel, in sicer zopet v spremstvu ministrskega predsednika Pašića. Pred vzhodom v skupščinsko dvorano je bilo zbranih mnogo častnikov belgrajske posadke, ki so živahno pozdravili svojega vrhovnega poveljnika. Na poti od dvora do skupščine je bil postavljen kordon belgrajske posadke in kraljeve garde. Godba je bila na dvorišču skupščine. Med polaganjem prisega so se slišali strelci topov iz gornjega mesta. Po prisegi je kralj sprejel na dvoru predsednika in ostale člane narodne skupščine, za njimi pa ministrski svet, ki je čestital svojemu kralju. Popoldne je kralj sprejel patriarha Dimitrija.

»Uamti ih dobro, hrvatski narode!«

Ljubljana, 7. nov. 1921.

Glasiilo Hrvatske težačke stranke v Bosni in Hercegovini »Hrvatska Sloga« je prinesla dne 3. novembra članek, v katerem na grd način napada Hrvatsko pučko stranko za Hrvatsko in Slavonijo, za Bosno in Hercegovino, za Dalmacijo in Bunjevačko-šokačko stranko. Članek se zaključuje: »Zakaj ti zastopniki niso v Hrvatskem bloku? Zato ker so ene upregli Slovenci v svoje kolo (Hrvatsko pučko stranko in Bunjevačko-šokačko stranko), a druge Srbi (Hrvatske demokrate in Zemljoradničko stranko v Dalmaciji), pa zato niso gospodarji svoje volje in bolj ljubijo Slovence in Srbe, nego svoj hrvatski narod! Zapomni si jih dobro, hrvatski narode!«

Že naslov »Hrvatske Sloga« je lažljiv, kajti ona ne zbira Hrvatov v eno falango, ampak razdira njihovo slogo, in nadalje ker ni glasilo Težačke stranke, nego glasiloo znane sarajevske banke, ki jo plačuje. Kakor je naslov moralen, tako je tudi način njenega pisanja amoralen, včas celo, kakor navedeni slučaj kaže, naravnost impertinenten.

Politika Hrvatskega bloka gre za to, da ustvari malo hrvatsko avtonomno pokrajino, a da žrtvuje vse Hrvate v Vojvodini, Sremu, Bosni, Hercegovini in Dalmaciji. Njegovo izdajstvo nad hrvatskim narodom sega celo tako daleč, da je Radić v zadnjem času izjavil napram srbskim politikom, da je voljan popustiti tudi od mešanih krajev južno od Save, ki bi se po njegovem mnenju lahko pridelili ali Bosni, ali Dalmaciji, koji dve zemlji naj bi ostali v Veliki Srbiji. Težačka stranka v Bosni in Hercegovini je del Hrvatskega bloka in torej izdaja svoje lastne pristaše, svoj lasten narod velikosrbskemu programu. Slovenci niso upregli Hrvatov v svoj voz, ne Hrvatji Slovencev, a oboji so se zedinili svobodno in prijateljski na program, ki jemlje v zaščito vse Hrvate in vse Slovence v tej državi. V Jugoslovanskem klubu združeni Slovenci in Hrvati zahtevajo, da se ohrani avtonomna Hrvatska in Slovenija, dočim Radić, vodja Hrvatskega bloka, izjavlja zadnje mesece srbskim politikom, da zanj ne tvori vprašanja ne število Hrvatov, ki bi prišli v njegovo hrvatsko banovino, ne število z državo skupnih kompetenc. Radićeva hrvatska »samostojna in nevtalna seljačka republika« je za kulsisami že davno šla v franže, dočim Jugoslovanski klub, Hrvatji in Slovenci od Pučke stranke, zvesto vztrajajo na svojem programu, ki »pravi pitanje i od broja Hrvata, i od broja zajedničkih kompetencija«.

Radić in Hrvatska zajednica so došli s svojo pasivno politiko v zagato; in da maskirajo svoj poraz, napadajo Hrvatsko pučko stranko, češ prodala se je Slovincem. Kako neumno je očitanje zaradi »prodaje«, razvidno je najbolj iz tega, da nam ne znaajo odgovoriti, za katero in za kako ceno so se Hrvati od Pučke stranke prodali Slovincem. Hrvati od Pučke stranke nimajo nič prodati, a Slovenci nič kupiti, oboji imamo le dobiti, in to od tretjega, zato smo lahko složni in moramo biti složni. A Hrvatski blok je prodal in izdal Hrvate v Sremu, v zemlji južno od Save, v Vojvodini, v Bosni in Hercegovini, v Dalmaciji; zato dobi Radić Malo Hrvatsko, za katero niti ne zahteva določenega broja skupnih kompetenc z osrednjo vladu. Torej glede na teritorij in glede na kompetence mnogo manj nego ustavni načrt Jugoslovanskega kluba! Radić je izdal zadnji čas svojo »republiko«, svoje »seljake«, svoje »Hrvate«, svojo »nevtalitet«, in tej politiki se je pridružil celi Hrvatski blok! Zato je tudi umevno, da je pri posvetovanjih Hrvatskega bloka mirmo sedel in se jim smejal v pest dr. Momčilo Ivanić, ki je v ustavotvorni skupščini predlagal za našo državo ime Srbija.

Naša zastava je čista i glede Slovencev i glede Hrvatov, zato si lahko kategorično enkrat za vselej prepovedujemo vsako impertinenco od strani Hrvatskega bloka. Najmanj pa si bomo to pustili dopasti od

glasila Težačke stranke v Bosni in Hercegovini, ker njeno mesto ni v Hrvatskem bloku, kjer se izdajejo interesi Bosne in Hercegovine, ampak tam, kjer se ti interesi branijo. Slovenci bomo vedno ostali zvesto in brezpogojno ob strani vsega Hrvatskega, ne pa ob strani onih separatistov, ki ne marajo niti za svoje brate, koji bi bili njihovega varstva in njihove pomoči najbolj potrebni. Slovenec za Hrvata, Hrvat za Slovenca!

Upamti izdajice dobro, hrvatski narod!

Skrb ministra Pucija za kmetilstvo izven Srbije.

Ko je postal Pucelj minister kmetijstva, so samostojneži po shodih in v »Kmetijskem listu«, obetali kmetom zlate čase, poudarjali, da se bode vse storilo, da se povzdigne kmetijstvo pri nas in doseže napredek na vseh poljih kmetijstva. Besede, obljube so bile lepe, a dejanja — drugače govore.

Pred menoj leži predlog budžeta ministrstva poljoprivrede i voda, kateri jasno kaže, kako malo se misli na kmetijstvo — izven Srbije. Naj govore nekoliko številke. Za Srbijo in Črno goro je določeno nad 273 milijonov K, za ostale pokrajine le K 244 — za Srbijo se predlaga 184 milijonov K več ko lani — za druge pokrajine le za 106 milijonov K več.

Za povzdigo kmetijstva store največ kmetijske družbe brez razlike. Pri nas je drugače! Za srpsko društvo v Belgradu se določa podpora 8.600.000 kron, za vse druge družbe skupaj le 1.000.000 kron. Društvo v Belgradu dobi osemkrat več ko vsa druga društva. Slično je s podporo zadrug. Savez srpskih zemljoradniških zadrug dobi podporo 200.000 kron, razun tega še od razredne loterije znesek K 1.180.872, skupaj K 1.380.872. Vse druge zveze 10 po številu, dobijo skupaj le K 1.600.000. V budžetu je predvideno, da dobi poljedel. ministrstvo na razpolago od razredne loterije znesek K 2.136.784 za podporo narodno-gospodarskih ustanov. Radovedni smo, za kake namene in katerim organizacijam bo naklonil minister Pucelj ta lep znesek. — V južni Srbiji, Črni gori, Medžimurju in Prekmurju je potrebno ustanoviti kreditne zadruge — kot podpora za ustanovitev kreditnih zadrug v južni Srbiji in Macedoniji je določeno K 200.000, za Medžimurje in Prekmurje pa nič, akoravno se je ministrstvo na to opozorilo.

V proračunih so izdatki razdeljeni na posamezne pokrajine, le podpore za poljedelstvo, živinorejo, vinogradništvo in sadjarstvo so izkazane skupaj v znesku K 24.536.000 in niso razdeljene, kar znači, da se bodo porabile za južne dele države, dočim bi se v slučaju razdelitve na pokrajine natanko vedelo, koliko podpor odpade n. pr. na Slovenijo in bi mogli gospodarski krogi s tem računati.

Kot nova postavka je izdatek za poljoprivredne konsulate v znesku 800.000 kron, kateri bi se naj porabil v druge kmetijske svrhe in bi koristil kmetijstvu več ko bodo ti konsulati, ki bodo samo sinekure za one ljudi, kateri ne morejo postati načelniki v ministrstvu.

Pri razpravi v finančnem odseku se bo odločno grajalo to zapostavljanje pokraju izven Srbije in zahtevalo, da se v enaki meri pospešuje kmetijstvo tostran in onstran Save.

Detronizacija Habsburžanov.

Budimpešta, 7. nov. Posebna izdaja uradnega lista, ki je izšla včeraj popoldne, priobčuje besedilo s promulgacijsko določbo združenega zakona o detronizaciji bivšega kralja Karla in habsburške vladarske hiše. Zakon je stopil v veljavo oni dan, ko je bil priobčen.

Potovanje na Madeiro.

Bukarešta, 6. nov. Razkralj Karl in kraljica Zita sta dospela s posebnim vlakom ob 9. zjutraj v Galac, kjer sta ju sprejela general Rujinski in pristanišni poveljnik. Kraljeva dvojica je odšla na krov parnika »Principessa Marija«, ki je kmalu odplul v Sulino. Tamkaj bodo vkrcali dvojico na angleški torpedni »Cardiff«, ki ju bo peljal v Carigrad.

Pariz, 6. nov. Po vesti iz Funchala (Madeira) so tamkaj že določili stanovanje za razkralja Karla in razkraljico Zito.

Razorožitev Mažarske.

London, 7. nov. Kakor brzojavlja diplomati ki poročevalci lista »Daily Chronicle«, so se velesile in vlade male entente sporazume glede postopanja v vprašanju razorožitve Mažarske. Mala ententa imenuje vojaško podkomisijo posvetovalnega značaja, ki bo pooblašena in pozvana podpirati medzvezniško komisijo v njenih nalogah na ta način, da ji bo izročala informacijsko gradivo.

Češko-poljski dogovor.

Praga, 7. nov. Kakor poroča »Pondelnik«, vsebuje včeraj podpisani češkoslovaško-poljski dogovor določbo, po kateri si obe državi v stvareh, v katerih ena izmed njiju ni neposredno interesirana, jamčita za medsebojno nevtralnost, dočim se bosta v vprašanjih, ki se tičejo obeh republik, medsebojno podpirali. Dogovor ni naperjen zoper Rusijo in ne vsebuje nikakih teritorialnih izjem. Češkoslovaška ne prevzema jamstva za vzhodne meje Poljske. Zavezuje se, da se ne bo vmešavala v vzhodno-poljski problem.

AMNESTIJE NA RUSKEM.

Moskva, 7. nov. Povodom četrte obletnice oktobrske revolucije je bila izdana amnestija, ki zadeva vse one osebe, ki so se borile zoper Rusijo v vojskah Kolčaka, Wrangla, Zavinkova, Balakoviča in Petljura. Osebe, ki so pripadale častniškemu stanu v teh armadah, so od amnestije izključene.

FRANCIJA IN RUSIJA.

Pariz, 7. nov. Kakor doznava Agence Havas, je francoska vlada obenem s tem, da je vzela na znanje priznanje dolgov bivših ruskih vlad s strani sovjetske vlade, izjavila, da bi vzpostavila normalne odnose z Rusijo le pod pogojem, da ji da ruska vlada resna pravna in gospodarska jamstva, da se bodo ruski državniki držali mednarodnih običajev civiliziranih narodov.

Politične novice.

+ To ni pošteno! Naše nasprotnike, tako demokrate kakor socialne demokrate, da o samostojnežih ne govorimo, odlikuje njihovi politični morali primerna politična poštenost, da za vsako stvar na svetu delajo odgovornega dr. Korošca. Če zunanaj Ljubljane kdo kihne, bo dr. Korošec gotovo kriv kihavčevega nahoda. Če mariborska »Straža« v svoji taktični gorečnosti kihne zoper ministra za socialno politiko,

g. dr. Kukovca, ki se bori za svoj ministrski stolček, že razglasa »Napreje«, da je dr. Korošec za ukinjenje ministrstva za socialno politiko. »Napreje« se poslužuje te nepošteno taktike iz demagoških razlogov, da bi hujskal delavstvo proti tistemu, ki je zoper ukinjenje ministrstva za socialno politiko, namesto da bi razgalil — svoje tajne vladne zaveznike, prave krivce, zoper katere smo mi v smislu SLS najodločneje nastopili. Vidi se, da »Napreje« ne gre za stvar, ampak za nepošteno hujskanje.

+ Novi škandal. Bivši srbski minister za finance, g. Čedomir Mijatović, ki zdaj biva v Londonu, odkriva v belgrajski »Politiki«, št. 4861, sledeče: Finančni minister dr. Kumanudi, ki se mudi v Londonu v svrhu posojila, je stopil v zvezo z banko Bolton, ki pa je samo posredovalka znane firme Armstrong. Ta firma, oziroma finančna družba, ki stoji za njo, bi naša država preskrbela posojilo, toda pod pogojem, da dobi monopol za zgradbo vseh železnic in pristanišč v Jugoslaviji. Sedaj pa pride najlepše. Ta slavna angleška družba hoče že zdaj pri različnih fabrikah, ki so seveda z njo v zvezi ali pravzaprav popolnoma v njenih rokah, kupiti potrebne lokomotive, vagoni in tračnice za bodočo jugoslovanske železnice in to s pomočjo kredita, ki bi ga dobila od angleške vlade za dobo osmih let. Ta kredit pa bi šel na račun Jugoslavije, ki bi imela to transakcijo z angleško vlado izvršiti. Da bi firma »Armstrong« pri tem na račun naše vlade napravila sijajen profit, se iz tega samo po sebi razvidi. Ali to še ni vse. Pri tej družbi je za mešetarja generalni konzul naše države v Londonu, gospod Jovan Jovanović, ki ne bi dobil samo znatne provizije od celokupnega posojila, marveč bi pri omenjenem nakupu železniškega materiala zaslužil povrh še 60 milijonov dinarjev! Kar se tiče finančnega ministra Kumanudija, pa g. Mijatović pravi, da tega dogovora sicer še ni podpisal, da pa je sprejel stališče g. Jovanovića. — S to afero se pečačo zdaj vsi belgrajski listi, v prvi vrsti pa Stojan Protić v »Radikalu« dne 6. novembra tega leta. G. Protić se najbolj čudi temu, da Mijatović vse zvrča na Jovanovića, ki da je svoji vladi v kritičnem trenutku nastavljal nož na vrat in jo sili, da sklene posojilo pod takimi nečuvnimi pogoji. »Jaz sem bil minister finance« — pravi g. Protić — »in sicer cela tri leta, pa sem za državo zaključil marsikatero posojilo, toda moram priznati, da nikakor ne razumem, kako bi mogel z menoj in mojimi kolegi ministri kak generalni konzul tako postopati, da bi nam nastavljal nož na grlo in prisiljal, da kapituliramo in podpišemo neugodno in zraven tega še tako škandalozno posojilo!« Za glavnega krivca je pač smatrati g. Kumanudija in sedanjo vlado, ki so, kakor vse kaže, sprejeli stališče častivrednega gospoda Jovanovića, da imamo zdaj razen škandala »Omnium Serbe« novi škandal »Armstrong-Jovanović«. — Dokler bomo imeli sedanjo demokratsko-radikalno vlado, sploh ne bomo prišli ven iz škandalov.

+ Samostojnim kmetom in muslimanom se ne godi dobro. Vlada, t. j. radikali in demokrate, danes, po sprejetju ustave, ne potrebujejo več ne enih ne drugih, ampak sklepajo sami med seboj o bodočem delovnem programu vlade. To je samostojneže in muslimane spravilo v veliko nevoljo in nekoliko tudi v zadrego. Dokler je šlo za ustavo, so bili samostojneži in muslimani veliki gospodje, ker so bili jeziček na tehtnici in jih je vlada božala z mehкими rokavicami. Danes je ustava pod streho in

vladi zadostuje navadna večina, brez samostojnežev in muslimanov. Vlada se zanje nič več ne meni, postavila jih je enostavno pred vrata. Sedaj pa trkajo pred vrati na svoja prsa in na vrata in prosijo, da jih pustite zopet noter in tudi njim nekaj dajo od bogato obložene mize. G. ministru Puciju gotovo ne bo posebno všeč, da so ga zabele demokratske veličine smatrati za peto kolo pri vladni kočiji.

+ Kriza se bliža. Belgrajski listi vedno česče in resneje pišejo o blizajoči se vladni krizi. Demokratski listi so se sprva norčevali iz vesti, ki so javljale, da je začelo pokati med radikali in demokrati, danes pa že celo vodilni demokratski listi priznavajo, da vladno zidovje poka. Odkar je radikal dr. Laza Marković energično nastopil proti Pribečeviću in njegovi nesrečni politiki v »Samoupravi«, se je začelo med radikali krhati in razpoloženje za nadaljnji sporazum med obema velikima strankama je vedno slabše. Dr. Laza Marković dela z neverjetno brzino, kakor ugotavlja »Pravda«. Danes šteje med radikali ona skupina, ki je pripravljena obrniti hrbet tudi Pašiću, če se ne iztrga iz demokratskega objema, že do 40 poslancev, torej skoro polovico radikalnega kluba. Ta skupina odločno zahteva, da mora Pribečević iz vlade ven! — Kakor doznavamo, se tej zahtevi radikalov najodločneje upira dr. Zerjav.

+ Konferenca v Portorose. Iz razgovora z italijanskim delegatom baronom Avezzana posnema korespondent tržaške »Era Nuova«, da pogajanja med nasledstvenimi državami in Italijo glede ureditve medsebojnih gospodarskih odnosov potekajo sedaj zelo ugodno in da utegnejo biti kmalu z uspehom končana. Italiji je največ na direktni telegrafski in telefonski zvezi s Češkoslovaško, da olajša promet s Trstom. Seveda bi rada videla zlasti odpravo tistih težkoč, ki stoje na poti prostemu blagovnemu prometu, vsled česar stremiti zlasti za tem, da se sklene konvencija glede železniških tarifov. Največji uspeh konference pa bi bil, če bi se sklicala splošna evropska konferenca zaradi ureditve gospodarskih odnosov.

+ Za vpostavitve turškega gospodstva v Evropi. V zunanje-političnih vprašanjih najboljši informirani angleški list »Manchester Guardian« objavlja iz zanesljivega vira, da tajna pogodba, katero je sklenila Francija s kemalistično vlado v Angori, vsebuje med drugimi tudi določilo, da bo Francija podpirala kemaliste, ako bi šlo za vpostavitve turškega gospodstva v Carigradu, Traciji in Drinopolju ter pomagala Turčiji tudi z večjim posojilom! »Na vsak način vlada glede tega vprašanja, ki je seveda za vse balkanske države najdalekosežnejše važnosti, veliko nasprotje med Francijo in Anglijo.

Štalerske novice.

Š Samomor. Konrad Iskar, pomožni pisar pri okrožnem sodišču v Mariboru se je v nedeljo popoldne na cesti v Rušah zastupil. Bil je invalid in je bolehal na sru. V soboto se je javil bolnega.

Š Razžaljenje kralja. Včeraj je bil pred mariborskim okrožnim sodiščem obsojen na eno leto strogega zapor Ivan Kranjc, delavec, Gradišče pri Sv. Tomažu, ker je 10. julija na kolodvoru v Ptuj, ko je bral v »Jugoslaviji« o atentatu na regenta, rekel: »Tega h..... so mogli že davnej ubiti.«

Naročajte »Slovenca«!

France Zvenkeli.

Pavle in njegova punčka.

Carinarska dogodivščina.

(Dalje.)

«Vsega Vam ne bom naenkrat povedal. Ampak zdaj Vam razodenem: Tisoč jih je bilo. In vsi so šli čez brez carine.»

«Dobro, pa tisoč. Toda moje valute. Ali ste mož, ali niste? Dobro Vam plačam.»

Pavle je dvignil tri prste in se priveril. Sopotnik je segel v žep in mu ponudil zavitek.

«Tole zavijte v kako ruto — —»

«V šerpeco —»

«V kakšno?»

«Za ženo sem jo kupil — židano. Veste, klobuka ji ne dovolim, šerpeco naj pa nosi.»

«Židana reč je nevarna. Zato je čisto prav, da zavijete v šerpeco te valute, nato pojdite tja na konec vagona, saj veste kam, in si jo lepo ovijte krog ledij. Tako unesete šerpeco in valute.»

Pavle je takoj odvezal nahrbtnik in počkal šerpeco.

«Tudi usnjato reč vzemite ven in vrzite sveženj tamkajle pod klop. Bolj varen bo kot v nahrbtniku.»

Pavle je ponižno ubogal. Plaho se je oziral po vozu in stisnil uzo in vajete v kot na tla, potem vzel šerpeco in valute ter šel ven.

Nazaj grede je postal pri oknih in pri vseh oddelkih razkazoval svoj telovnik, češ, ali se Vam kaj sanja, kaj nosim na sebi?

Ko je sedel k sopotniku, ga je vseeno nasakrbelo.

«Slišite, gospod, če me pa vseeno dobe?»

«Ne bodo Vas.»

«O tem sem sam prepričan. Pa recite, da bi ujeli. Ali bom zaprt?»

«Kaj še? Valute vam pobero.»

«Čegava bo škoda?»

«Moja.»

«Kaj pa naj rečem?»

«Recite — ta in ta iz Grada — izmislite si kako ime — mi je dal to reč, da jo oddam v Ljubljano na pošto. Je že naslov in vse narejeno. Seveda na takega, ki ga nikjer ni. Naredite se neumnega in trdite, da ste imeli to stvar za navadno pismo.»

«Gospod, vi ste pa kavelj.»

«Tu imate 200 kron.»

«Preveč.»

«Če jih pa srečno prinesete, dobite še 200 K.»

«Ne maram.»

«Niste tak norec, da bi se denarja branili.»

«Tisto ne.»

Vlak je zavil v predor za špijlam.

«Sedite v kot in molčite in se delajte, kot bi spali.»

«Še majčkeno naj počakam, da preštudiram »pridigo«, ki jo bom vsul cestinarjem v ušesa.»

«Ni več časa. Le v kot.»

Pavle se je stisnil v kot, noge je skrčil pod se in s petami otipaval, če so še vajeti in uzda na tleh, nahrbtnik je stisnil poleg sebe in cekar si pa postavil v naročje.

Vlak je drdral in drdral, potniki so se začeli gibati, Pavleta je pa skrbelo, da je imel vse potne roke. Ni se mogel premagati. Sklonil se je k sopotniku in mu pošepetal: «Če bi imel požirek žganja. Korajže bo treba.»

Potnik je odprl malo torbico in mu ponudil konjaka.

«Kar spravite! Jaz vas odslej nič ne poznam.» Pavle je pil — zopet pil — in izkal korajže. V Mariboru vstopi carinar.

«Vsi, ki imate kaj zacarinati, ven! Odpelajte se z drugim vlakom!»

Carinar je trdo izključeval povelje, toda nihče seni ganil. Pavleta je skrbelo, da ni vedel, kaj bi. Carinar se je vrnil in vnovič veleval potnikom ven.

Pavle ni več vzdrljal. Pograbil je cekar — in pokazal carinarju punčko.

«Ven!» mu je velel osorovo.

Pavle je proseče pogledal sopotnika, ki je z globoko sklonjeno glavo mirno dremal.

«Slišite, za štruco nesem punčko!»

«Ven!» mu je pokazal carinar skozi vrata in ga pravzaprav gnal pred seboj.

Pavle je obupan prepričaval carinarja, da ta punčka ni luksusa. Toda mož mu je pokazal s prstom proti carinarici. Pavle je takel, kolena so se mu šibila, ko je pomislil na uzo in vajete in na nahrbtnik. Planil je ves preplašen v carinarnico:

«Gospod, tole punčko imam — pogledjte samo punčko — jaz moram naprej —»

«Pojdite se solit vi in vaša punčka,» se je zarežal nad njim zaspani uradnik.

Pavle se je zasukal na peti in drevil nazaj v vlak. Na stopnicah je postal, da se je odposel in umiril. Potem pa je šel preširno v voz, pogledal po nahrbtniku, s čevlji otipal uzo in vajete — nato se je pa nagnil do ušesa »spešega« sopotnika in mu pošepetal:

«Presneto sem jih napetajstili! Smo že dobili! Sopotnik pa ni hotel ničesar slišati. Nejevoljno je nekaj zagodrnjal in se zavil v suknjo.

Pavle pa je od veselja izpil zadnji požirek konjaka trdno prepričan, da je vse rešeno. Zazibal se je v tihno veselje in vse nadrobno premislil, kako bo pod Ljubno goro baharil sosedom.

Pred Zidanim mostom se pojavijo v vlaku vnovič carinarji. Pavleta je zabelelo do mozga.

Njegov sopotnik je pomolil brezbrilno svojo torbico carinarju, ki je površno pobrskal po njej in mu jo vrnil.

«Kaj pa vi?» se je nato lotil Pavleta.

«Gospod, punčko, glejte, tole punčko nesem Lojzki. Pa so jo v Mariboru zacarinili.»

«Ni res, tam se ni ničesar zacarinilo. Vi se žetete!»

«Prosim, jaz ne lažem. Jaz sem punčko —»

«Tih. Čegav je ta nahrbtnik?»

«Moje!»

«Odvezite!»

«Teta mi je umrla.»

«Kaj me briga vaša teta —»

Carinar je izvlekel »Dušno pašo«.

«Aha, tuje valute!» ga je takoj osumil in listal po knjigi.

Pavleta je zapeklo na trebuhu — prav tam, kjer so bile valute.

«Za fantiča — mašne bukve — Bog pomagaj — ali še moliti ne bomo smeli —»

Carinar je vrgeč knjigo na klop in potegnil iz nahrbtnika kočemajko.

«Kaj pa tu spet?»

«Stara obleka?»

«Saj niste ženska.»

(Dalje.)

† Rač. nadsvetnik Avguštin Zajc.

Žrtev zavrtačnega umora.

Kot nesrečna žrtev strašnega zločina je preminil včeraj naš dragi tovariš, višji računski svetnik g. Avguštin Zajc. Kakor običajno je krenil po končani pisarniški službi ob 2. uri popoldne še v prostore Vojne posojilnice, katere podravatelj je bil, da pregleda tekoče posle, nakar se je vrnil domov v svojo hišo na Poljanski cesti, kjer ga je čakala nepredvidena smrt.

V svojo hišo je blagi rajnik sprejel pred leti iz usmiljenja svojega daljnega sorodnika, gostilničarja Jalena. Jalen je bil mož rajnikove tete. Ni nam znano, ali sta se razumela ali ne in tudi ni znano, ali sta se zadnje čase kaj sprla ali ne. Kdor je poznal mirni in koncilijantni značaj rankega Zajca, mora smatrati za izključeno vsako krivdo od Zajčeve strani. Nekaj se je pa vendarle moralo dogoditi, kar je spravilo gostilničarja Jalena v tako, mi mirno rečemo: neopravičeno jezo, da je včeraj popoldne počakal g. Zajca za hišnimi vrati in ga v trenutku, ko je prestopil prag svoje hiše, zavratno napadel z dolgim kuhinjskim nožem ter mu zadal 6 smrtonosnih ran, med temi eno naravnost v srce, tako da se je g. Zajc vsled težke rane na licu mesta zgrudil mrtel na tla!

Vest o zavrtačnem umoru se je bliskoma razširila po Ljubljani in napravila je v vseh krogih, zlasti v uradniških, med katereimi je užival blagi rajnik kot človek, kot zgleden tovariš in kremenit značaj visoko spoštovanje, silen vtis. Nihče ni mogel verjeti, da bi se bila mogla najti zločinska roka, ki bi se bila spozabila tako daleč, da zavrhiti smrtonosno orožje nad tako mirnim in dobrim človekom kot je bil pokojni Avguštin.

Avguštin Zajc je bil rojen Ljubljancan. Rodil se je 1. 1877. v šentpeterski fari. Ljudsko šolo in gimnazijo je dovršil v Ljubljani. Ze kot dijak je bil med svojimi součenci splošno priljubljen in tudi med učitelji ni imel nikdar neprijatelja, ker so vsi poznali njegovo blago srce in njegovo globoko religioznost, ki je bila za pokojnika značilna že v njegovih mladeniških letih. On je poznal le dvoje: šolo in cerkev. — Vzgojen v strogo katoliškem duhu je ostal svoji veri zvest tudi brez vnanjega pritiska in ni je bilo nedelje, da se ne bi bil

udeležil tudi nepredpisanih nedeljskih popoldanskih pobožnosti. Njegova globoka vernost mu je bila in ostala zvesta vodnica v vsem poznejšem življenju in čistost njegovega značaja mu je pridobila spoštovanje v srcih vseh, ki so ga poznali.

Po maturi 1. 1896. — letos je še vesel in čil praznoval 25 letnico — je vstopil v službo pri finančni direkciji v Ljubljani, odkoder je bil po malo letih premeščen k računskemu oddelku deželne vlade, kjer je napredoval do višjega računskega svetnika. Mirno kot v mladosti mu je potekalo tudi njegovo poznejše življenje. V javnosti ni silil nikjer v ospredje, pač pa je silno mnogo deloval, odgovarjajoč svojemu značaju, na karitativnem polju. Režezi izgube v pokojnem Zajcu eno veliko svojo oporo. Nihče ni potkal zastoj na njegova vrata, kdor je bil potreben pomoči. Ni ga bilo dobrodelnega društva, kjer pokojnik ne bi bil sodeloval, bodisi kot član, navadno pa kot odbornik, ki je radovoljno prevzemal najtežje posle na svoje že itak obremenjene rame. »Vincencijeva družba«, »Dobrodelnost« — pa kaj bi naštevati — povsod se je pokojnik udeleževal v prvih vrstah in odlikoval z naravnost zgledno delavnostjo.

Politično ni javno nastopal. Zvest svojim katoliškim načelom je rtoril pri volitvah tudi v tem oziru vedno svojo dolžnost in odločno nastopal za SLS, a ne samo v ugodnih časih, ampak tudi v času, ko ni bilo oportuno prištevati se Slovenski ljudski stranki. Bil je vedno pripravljen za svoje katoliško prepričanje in za svojo slovensko narodnost, ki je tudi pod Heinom in Schwarzom ni nikdar tajil, se tudi žrtvovati, ako bi bilo treba. Koristi za sebe ni nikdar iskal. Njegovo zasebno in rodbinsko življenje je bilo vzorno. Posebno značilna je bila njegova velika ljubezen do svojih treh otročičev, ki so včeraj na tako krut način nenadoma osiroteli.

Pogreb blagega pokojnika bo v sredo ob 3. uri popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Križu na pokopališče pri Sv. Križu. Udeležili se ga bodo gotovo vsi, ki so poznali zlato srce in čisto dušo pokojnikovo. Zalujoci rodbini njegovi naše iskreno sožalje!

R. I. P.

Dnevne novice.

— Zablembo »Avtonomista«. Prejeli smo in priobčujemo: Zadnja številka »Avtonomista« je zaplenjena in druga izdaja prepovedana. Zaplenjen je članek »Naša diplomacija«, ki je izvemši nekaj nebitvenih mest dosloven prevod članka, ki je izšel pod istim naslovom v »Beogradskem Dnevniku« od 30. oktobra t. l., kar je v prevodu tudi povedano. Dotična številka »Beogradskega Dnevnika« je ležala na mizah vseh večjih ljubljanskih kavarn in tudi prevod je bil narejen v kavarni. Uprava lista bo poskrbela, da dobe naročniki nadomestilo v eni prihodnjih števil s prilogo. — Uredništvo in uprava »Avtonomista«. — Mi s svoje strani smo imeli priliko prebrati se, da je zaplenjen članek res izšel v »Beogradskem Dnevniku«, da je zaplenjen članek res samo prevod in da dotična številka »Beogradskega Dnevnika« ni bila konfiscirana niti v Beogradu niti v Ljubljani. Čudimo se obnovitvi stare medvoje prakse, ko so smeli oni, ki so znali nemški, v ljubljanskih kavarnah čitati v nemških listih vse mogoče stvari, dočim slovenski listi niso smeli prinašati tozadevnih prevodov. Ali pozna ustava kraljevine SHS tudi državljane dvojne vrste, namreč državljane onstran Save in podanike tostran Save? Ali smejo spoznati vsebinsko srbskih belgrajskih listov samo oni, ki znajo čitati cirilico, Slovenci pa, ki cirilice ne znajo, ne smejo vedeti, kaj stoji v srbskih listih? A tudi če bi bil dotični članek originalen, ga ljubljanska oblast po določilih ustave ne bi smela zakleniti, kakor ga v Beogradu ni zaplenila srbska oblast. Ali je ljubljanska policija bolj policijska kakor belgrajska? Ustava je prodržavna današnje vlade in vse oblasti so dolžne ustavo spoštovati in se ravnati po njej. To velja tudi za ljubljansko cenzuro, ki si bo pridobila le žalostno slavo, če bo konfiscirala prevode. Kakšno zmešnjavo vlada glede cenzure v Beogradu in v provinci, dokazuje tudi okolnost, da je smel g. Stojan Protič objaviti v svojem »Radikalu« popolnoma mirno in nemoteno članek, ki je bil v zagrebškem »Obzorju« zaplenjen. Zadnji čas je, da se v tem oziru napravi red. Radovedni smo, kaj bo napravilo in kako bo odločilo sodišče, ki mora po ustavi zablembo ali potrditi ali pa razveljaviti.

— Brez glave. Ko so se včeraj vpoklicani rezervisti pri vojaški oblasti zglasili na »orožno vajo«, so oni, ki so družinski očetje, izvedeli, da je »ponoči« prišla brzjavka, glasom katere se imajo družinski očetje poslati domov. Družinski očetje so se sicer zelo razveselili, menili so pa, da bi bila oblast lahko vsaj en dan preje obvestila o tem županstvu, da bi ne bilo ljudem treba hoditi zastoj v Ljubljani in v teh dragih časih trošiti denar. In kdo bi se ne jezil nad tako brezglavostjo?

— Tržaška posojilnica in hranilnica v Trstu pozivlja vse imetnike od nje izdanih hranilnih in deležnih knjižic, katere še niso bile po požigu Narodnega doma (Balkana) v pregled predložene, da jih predložijo ali pa priporočeno vpošljejo v svrhu pregleda (priložijo naj se znamke za povrnitev knjižic) Kmetijski posojilnici v Ljubljani. Deležev in hranilnih vlog onih knjižic, katere ne bodo do konca novembra t. l. predložene, ne bo mogla Tržaška posojilnica in hranilnica vpoštevati pri obrestovanju in bo morala odkloniti odgovornost za vse eventualne posledice.

— Sekte v Jugoslaviji. V Osljeku se v zadnjem času pojavljajo raznovrstne sekte, kakor n. pr. »nazarenje«, »anabaptisti«, »adventisti« itd. Adventisti oznanjajo skorajšnji konec sveta in prireajo predavanja o »Danijelovih prerokbah« ter »Skrivnem razodejtu sv. Janeza«. Lahkovarnih poslušalcev je dosti; se razume, da največ iz krogov »svobodomiselnec ineligence«.

— Italijanska vlada za invalide. Italijanski kralj je podpisal dekret, glasom katerega bodo invalidi bivše avstro-ogrske armade, sedaj italijanski državljani, dobivali sorazmerno s stopnjo svoje invaliditete po 6000, 4600, 4000, 2640, 2300, 2000 in 900 lir letne pokojnine, vstevši draginjsko doklado. — Vdove v avstrijski armadi padlih vojakov brez otrok dobe 50 lir mesečno in draginjsko doklado. — Prispevek za vzgojo sirot pa znaša po številu otrok po 450, 550 in 650 lir na leto, zmanjšujejo se pa na 150, 300 in 400 lir, kadar je najmlajše dete doseglo 14. leto, prenehajo pa, ko je doseglo 21. leto. — Starši po padlih vojakih dobivajo toliko kakor vdova brez otrok, če so starši s sinom izgubili svojega edinega hranitelja.

— Slovesnosti ob priliki počaščenja »neznane vojaka« so se v vsej Julijski Benečiji zelo lepo izvršile. V Tolminu se je opravil slovesni requiem tako na pokopali-

šču italijanskih kakor avstrijskih in germanskih vojakov. Komendant posadke, polkovnik Cunietti, je v svojem govoru izrekel željo, da bi žrtve svetovne vojne doprinesle k resničnemu socialnemu miru. Pokopališče, kjer počivajo avstrijski in germanski vojaki, so italijanski vojaki okrasili z vencem z napisom: »Padlim v izpolnjevanju svoje dolžnosti.« — Tudi v Idriji se je slovesnost zelo dostojno izvršila; vsled dogovora so izostali vsi govori. Sodelovali so povsod obe narodnosti.

— Izobrazba babic. Za letošnji babiški učni tečaj na državni babiški šoli v Ljubljani se je prijavilo nad 100 prosilk, sprejeti pa jih je bilo mogoče samo 40, ker ni dovolj prostora niti za internat niti za šolske sobe. Pri sprejemu se je gledalo na prvi vrsti na prosuče iz onih okrajnih glavarstev, kjer primanjkuje izučeni babic. Pomanjkanje dobrih babic je posebno veliko v Prekmurju in v brežiškem okraju. Internat je nastavljen v nekdanji prisilnici in ima prostora 30 postelj. Večina učenk dobiva v internatu poleg brezplačne hranitve tudi brezplačno hrano. Ker je upravičeno upanje, da preide azil na Stari poti kmalu v last Zdravstvenega oddelka, bo mogoče prihodnje leto boljše preskrbeti za babiški naraščaj. Tudi z ozirom na odgojo dobrih, na modernem zavodu izučeni babic je nujno potrebno, da pride ljubljanski porodniški oddelke čimprej v zadostne, njegovim namenom odgovarjajoče prostore.

— Nad tisoč žurnalistov se zbere te dni v Washingtonu, kjer se bo vršila razorožitvena konferenca. Ameriška vlada sama bo oizdala vsak dan obširen komunikat, gg. žurnalisti pa bodo seveda vedeli povedati že več.

— Protizidovski izgrezi v Jeruzalemu. Listi objavljajo brzjavko od 3. novembra iz Jeruzalema, da so ondi izbruhnili zopet veliki nemiri, v katerih je bilo mnogo židov ubitih in ranjenih. Vlada je proglasila vojno stanje in aretirala več muslimanskih veljakov.

— Dvojna mera. Pred kratkim je bila trošarina na sodavico popolnoma ukinjena. Naši gostilničarji so vzeli to molče na znanje, ravno tako tudi občinstvo, ki mirno plačuje zvišane cene za sodovico, da si ni več trošarine. Nasprotno pa se je zvišala trošarina na vino od 82 vin. na 170 K. Tukaj pa gostilničarji niso molčali, temveč so zvišali cene vina za 4 oziroma 8 kron, čeprav je bil dejanski povisek na trošarini samo 1.08 K. Pri vsem tem je ganljiva zlasti solidarnost pri podraženju vina naših mestnih in podeželskih gostilničarjev.

— Mleko za Ljubljano. Z mestnega magistrata nam poročajo: Da se olajša in poceni dovoz mleka iz bližnje okolice v Ljubljano, namerava mestna mlekarica v najkrajšem času organizirati pobiranje mleka po okoliških vaseh. Pobiranje se bo vršilo stalno pozimi in poleti in je torej kmetovalcem teh vasi stalno vnovčevanje čelaga njihovega mlečnega pridelka pod najugodnejšimi pogoji zagotovljeno. Skupine vasi za posamezne vozniške bi bile približno sledeče: 1. Hrušica, Dobrunje, Zador, Sostro, Kašelj, Zalog, Zadobrova, Hraščje, Smartno, Tomačevci; 2. Dolosko, Dol, Beričovo, Pšata, Dragomelj, Podgorica, Sv. Jakob, Nadgorica, Črnuče, Ježica, Stožica; 3. Gmeljina, Smartno, Vižmarje, St. Vid, Dravljice; 4. Kozarje, Šujca, Dobrova, Podsmreka. Po posameznih večjih vaseh se organizirajo nabiralnice, ki bodo zbrano in pretiskano mleko izročale voznikom. Posamezni poselniki, oziroma vozniki, kakor tudi osebe — pred vsem ženske — ki bi prevzele nabiranje po posameznih vaseh, naj se čimprej zgledajo v Mestni mlekarici, Vojaška ulica št. 10. Delo in zaslužek bo stalen poleti in pozimi.

— Slohodna Tribuna, glasilo dr. Trumbića in nekaterih demokratskih disidentov, ki je dosedaj izhajala v Zagrebu kot tednik, javlja v zadnji številki, da bo pričela konec meseca izhajati dnevno.

— Hudodelstva raziga je osumljen Jakob Stavanja iz St. Petra na Krasiu.

— Pobegli kaznjenci. Na 18 mesecev težke ječe obsojeni Ivan Wagner in iz bolnišnice ušel. — Iz kaznilnice je pobegnila leta 1897. v Viršanju rojena Frančiška Mraz. — Iz zapora okrajnega sodišča v Laškem je pobegnil Ljubomir Kanafel.

Ljublianske novice.

lj Aljažev večer. Koncert, ki ga je priredilo sinoči pevsko društvo »Ljubljana« v veliki dvorani hotela »Union« na čast svojemu častnemu članu, g. zlatomašinku Jakobu Aljažu, je bil dostojna proslava zaslužnega sina slovenskega naroda. Občinstvo je gospoda Aljaža že pri njegovem vstopu v dvorano pozdravilo s tisto prisrčnostjo, ki je bila lastna slavljencu v vsem njegovem življenju pri delovanju za svoj narod. Po prvih dveh pevskih točkah, Aljaževih kompozicijah, je predsednik »Ljubljane«, g. dr. Kimovec, pozdravil g. Aljaža in v lepi besedi slavil njegove zasluge na kulturnem polju, zlasti zasluge za širjenje pevske umetnosti v širokih slojih našega naroda. Častiljivi gospod slavljence se je zahvalil v njemu lastnem šegavem tonu, poudarjajoč, da je idealizem lastnost vseh pevcev, kakor je že Prešern dejal, da »pevc živi, vmrje brez d'narja«. Občinstvo mu je priredilo prisrčno ovacijo. Koncert pa ni bil časten samo za slavljence, ampak tudi za pevsko društvo »Ljubljana«, ki kaže od prireditve do prireditve vedno večji napredek, vedno večjo populnost. Strokovna kritika sledi.

lj Seja »Dobrodelnosti« — Zveze karitativnih društev« se vrši danes, v torek, ob 6. uri zvečer v Dobrodelni pisarni.

lj V četrtek, 10. t. m. bo ob 9. uri v mestni župni cerkve sv. Jakoba sv. maša za blagopokojno gđ. Josipino Križman, veliko dobrotnico slepih. Sv. maše se ude-

leži zavod slepih in bodo peli slepi gojenci zavoda.

lj Predavanje Prosvete frančiškanske župnije. Mesto danes v torek se vrši redno predavanje Prosvete frančiškanske župnije jutri v sredo dne 9. t. m., ob 8. uri zvečer v društvenem lokalu. Predava dr. Anton Brečelj: »Družina«. — Vabimo vse k zelo zanimivemu predavanju.

lj Starešinski sestanek in odborova seja se vsled nastalih zaprek preloži od toraka na petek, 11. t. m. zvečer.

lj Umrli so v Ljubljani: Ciril Podpac, rejelec, 18 mesecev. — Alfonz Hren, delavec, 34 let. — Josip Cerne, mestni delavec, 45 let. — Andrej Šuštar, zasebnik, 72 let. — Marija Zalar, dekla, 77 let. — Avgust Pokorn, voj. evid. višji oficial v pok., 88 let. — Jelka Kralj, rejenka, 11 dni. — Marija Škofic, zasebnica, 79 let. — Frančiška Kadivc, zasebnica, 77 let. — Ana Cilar, hiralica, 81 let. — Pavla Ogorevc, dijakinja, 12 let. — Marijeta Mazi, vdova užilnin. prejemnika, 77 let. — Josip Zabret, posestnikov sin, 14 let. — Matija Gerl, berač, 78 let.

lj Mestna zastavljalnica ima tomesečno dražbo marca 1921 zastavljenih predmetov dne 10. novembra popoldne.

lj Nepredvidni kolesar Anton Sušnik je na Mestnem trgu s kolesom podrl na tla carinskega uradnika g. Franca Patlorja.

lj Pretep v gostilni. V gostilni Frančiške Meze na Vidovdanskim cesti je mesar Ivan Lepah s stolom tako pretepel trgovca Ivana Premra, da je nezavesten obležal. Tudi natakarič Ano Rupnikovo, ki je Lepaha mirila, je udaril po glavi.

lj Kolo ukradenega je bilo dimnikarskemu pomočniku Jakobu Sagaju. Kolo je ukradel Istvan Leuzgel, katerega so orožniki aretirali.

Gospodarstvo.

BORZA.

Zagreb, 7. nov. (Izv.) Devize: Pešta 89, Berlin 158—160, Italija 1650—1680, London 1500, Pariz 29 do 29.30, Praga 425—450, Dunaj 6—6.10, Curih 70, napoleoni 1500. Valute: marka 160, dolar 380—411.

Curih, 7. nov. (Izv.) Devize: Pešta 0.55, Berlin 190, Italija 2240, London 2115, New-York 586, Pariz 3955, Praga 5.00, Dunaj 0.17, Bukarešt 2.50, Zagreb 1.35, Varšava 0.21, Holandsko 18510. Valute: nem.-avstr. K 0.12.

Dunaj, 7. nov. (Izv.) Devize: Pešta 610, Berlin 2900, Italija 21500, London 22500, New-York 5800, Pariz 21500, Praga 5800, Curih 107000, Bukarešt 2750, Zagreb 1525, Varšava 185.

g Padec dinarske vrednosti in množina papirnega denarja. Deviza Zagreb je notirala v Curihu: 26. avgusta 3.80 (to je 100 = 3.30 šv. frankov), 5. septembra 3.20, 16. septembra 2.20, 27. septembra 2.15, 7. oktobra 2.10, 17. oktobra 2.—, 24. oktobra 1.75, 6. novembra 1.35. — Papirnatega denarja pa je izkazala Narodna banka: 22. avgusta 4 milijarde, 31. avgusta 4.193.556 tisoč 490; 8 septembra 4.287, 234.145; 15. septembra 4.294.782.170; 22. septembra 4.304.704.064; 8. oktobra 4.325.400.409; 15. oktobra 4.419.568.550 dinarjev. — V dveh mesecih so torej natisnili novega papirnega denarja za 333.584.475 dinarjev ali za več kot 1300 milijonov kron. Tej vsoti je treba prišteti še izdatke za orožne vaje, ki bodo pokriti zopet le s papirjem in potem nam postane padec dinarske vrednosti že precej razumljiv.

g Dobava lesenih zabojev. Uprava državnih monopolov v Belgradu naznanja trgovski in obrtniški zbornici in Ljubljani, da se vrši 2. decembra 1921 ofertalna licitacija glede dobave 76.800 komadov zabojev iz mehkega lesa. Predmetni pogoji so interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Katoliški vestnik.

e Novi apostolski delegat za Japonsko. Magr. Fumasoni Biondi, dosednji apostolski delegat na Japonskem, je bil imenovan za tajnika kongregacije »Propaganda fide«. Za njegovega naslednika je sv. oče imenoval p. Giardinija iz reda Barnabito, bivšega docenta v Lodi-u in pozneje župnika pri S. Carlo al Catinari v Rimu. P. Giardinij je znan znanstvenik na polju teologije, filozofije in kanoničnega prava ter govori sedem jezikov. 8. decembra bo p. Giardinij posvečen v škola.

Učiteljski vestnik.

Zborevanje Slom. podružnice za novomeški in žrnjaljski okraj se vrši v soboto 12. t. m. ob 1. uri popoldne v dvorani Rokod. doma v Novem mestu. Na vzporedju je 1. Predavanje o računskem pouku (tov. Fr. Lužnik), 2. Kmetijski pouk v osnovni šoli, 3. Ugotovitve članstva in 4. Slučajnosti. Pridite vsi!

Orlovski vestnik.

Povzetje. V prihodnjih dneh razpošilja po povzetje orlovsko podveza vsem odsekom in okrožjem poslovne tiskovine, katere so odseki (okrožja) po sklepu odbora dolžni prevzeti radi enotnega poslovanja. Odsekom, ki dosedaj še niso vrnili pregledne pole, je vnovič prilagamo, katero naj pa nemudoma izpolnijo in vrnejo orlovski podvezi.

Orlovski kolektarček za leto 1922. je dotiskan. Oblika ima enako kakor lanski, po vsebini je pa še bogatejši in tako urejen, da bo ustrezal zlasti praktičnim potrebam članov in članic. Celo nečlani, gospodarji, obrtniki in trgovci ga bodo naročili, ako ga spoznajo. Poleg kolektarja prinaša na 40 straneh ponajveč praktične sestavke (pošne dolebo, o takih in prireditvah, naslove uradov, seznam odsekov, državne priznanke, himne, prireditve 1920/21) in sestavke o organizaciji, nastopih, o časopisu ter kratke življenjepis sv. device orleanške, ki bo ugajal najbolj Orlicam. Iz Zlate knjige Orlov so zbrana najbolj važna vprašanja, iz knjige Tomaža Kempfana pa dvoje poglavij o samovozgoji. — Naklada ni velika, cena lično vezani knjižici smo 16 K. Lani par sto članov ni dobilo več Orlovskega kolektarčka, ker je počel že v decembru. Ker ga kupujejo tudi nečlani, naj ga odseki takoj narode, da ne poido. Pošiljala ga bo po povzetu le naročnikom.

Kaj je Eisefiuld - to se zna! Lekarnar Feller - Stubica!

Potrli nelzmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, da je naš iskreno ljubljeni soprog, oče, brat in stric, gospod

Avguštin Zajc

računski nadsvetnik, h. šni posestnik itd.

danes ob dveh popoldne izdihnil nenadoma svojo blago dušo. Pogreb predragega pokojnika se vrši v sredo, dne 8. novembra ob 3. uri popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu. Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah. Nepozabnega pokojnika priporočamo v molitev in bleg spomin.

Ljubljana, dne 7. novembra 1921.

Milica Zajc,
soproga.

Majda, Jožica, Marjanček,
otroci.

Alojzija Zajc,
sestra.

Albin Zajc,
računski svetnik, brat.

Andrej in Lucija Odlasek,
tast in tašča.

Brez posebnega obvestila.

CROATIA

ZAVAROVALNA ZADRUGA V ZAGREBU

USTANOVLJENA L. 1884. TELEFON ST. 336.

PODRUŽNICA ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI, STARI TRG 11.

ZAVARUJE: Življenske rente, doto otrokom, glavnice na življenje, zgradbe in premicnine proti škodi požara in strele, steklene šipe proti razbitju, proti vltomu in telesnim nezgodam. — Posebno zavarovanje proti nezgodam na železnici in parobrodu za celo življensko dobo.

TRANSPORTNO IN VALORNO ZAVAROVANJE.

Sprejema zanesljive zastopnike v vseh krajih Slovenije.

„ORIENT“

družba z o. z. preje

Brata Eberl in Jančar & Co

Ljubljana, Miklošičeva c. 4.

nasproti hotela „Union“.

Lastni izdelki oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja. Velika zaloga kemičnih in rudniških barv, barv za umetnike, raznovrstnih čopičev, vseh potrebščin za slikarje in pleskarje.

Večja banka

išče

poduradnika za registraturo.

Ponudbe pod številko „1020“.

Dober krojaški pomočnik

za večja dela se išče. Hrana in stanovanje po dogovoru. — Ponudbe na upravnishvo »Slovenec« pod: »S. Z. 4075«.

Dva krojaška pomočnika

dobro izurjenā, za veliko delo sprejme takoj v stalno službo I. ZVEZDA, krojaški mojster, Jesenice, Gorenjsko. 4064

Sprejme se kavarniška

kuharies in kavarniška blagajničarka. — Kavarna »SLON«, Ljubljana. 4066

Učno mesto

v trgovini z mešanim blagom na debelo v Ljubljani iščem za svojega 15 let starega brata, ki je dovršil 2 gimnaziji z dobrim uspehom. Kdor ga želi sprejeti, naj sporoči župniku Mijo pl. Stepanić v Veliki Gorici na Hrvatskem. 4065

1000 kron nagrade dobi,

kdor odda mesečno sobo, meblovano ali nemeblovano, s posebnim vhom solidnemu, bolje situiranemu gospodu. — Ponudbe je poslati na gosp. Franc Japelj, Ljubljana, Ravnikarjeva ulica 10. 4072

MOKO vedno svežo pšenično,

rženo, koruzno in koruzni zdrob, krmilno moko in otrobi priporoča FRAN POGACNIK, Ljubljana, Dunajska cesta štev. 36. Kupuje vreče od moke po najdobre višji ceni. 4007

Globoko nas je potrla nenadna smrt našega preljubega sina, brata, čast. gospoda

JANEZA JERETINA

prelektā v zavodu sv. Stanislava.

Vdani v voljo božjo molimo tudi v tej uri žalosti: »Zgodi se Tvoja volja!«

V veliko tolažbo pa nam je bilo iskreno in globoko sočutje vseh njegovih predstojnikov in znancev. Zato se jim prav tako

iskreno zahvaljujemo

za njih sočuvstvovanje. Prav posebno hvalo pa smo dolžni prevz. g. knezoškofu ljubljanskemu, ki je vodil spreved v zavodu, presv. g. škofu in rektorju dr. Andreju Karlinu za tople besede ob slovesu iz zavoda, dalje g. zdravniku dr. Volavšku za požrtvovalno skrb pri zdravljenju in vltč. g. župniku št. Riharju za globoko premišljene tolažilne in bodrilne besede ob odprtem grobu. Globoko so nas ganili tudi izrazi prijateljstva njegovih tovarišev duhovnikov, hvaležnost njegovih gojencev in zlasti požrtvovalno ljubezen sosesčanov. Vsem prišrna hvala za številne lepe vence in cvetje. Stotero povrni Bog!

Pokojnega priporočamo vsem v pobožno molitev; njegov spomin pa počastimo s stremljenjem po njegovem vzoru: poglobitev verskega življenja.

Brezje pri Dobu, dne 5. novembra 1921.

Družina Jeretinova.

Potrli nelzmerne žalosti javljamo celemu svetu, da je naša zlata, nezabna mama, ozir. soproga, sestra i. t. d., gospa

Ivana Peterlin

na zahvaljno nedeljo zvečer, previdena z zadnjimi tajinstvenimi tolažili mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage rajinke bo v sredo ob 10. uri dopoldan iz hiše žalosti na farno pokopališče v Komendi. Sv. maše zadušnice se bodo brale v domači farni cerkvi.

Preblago pokojnico priporočamo v iskreno molitev in tih spomin.

V KOMENDI, dne 7. listopada 1921.

Josip Peterlin, soprog.

Makso, Ivo, Pepi, Rudolf, Francelj, Stanko, otroci.

Trgovsko pomočnico.

veščo v mešani stroki, pošteno in zanesljivo starejšo moč, ki bi bila zmožna samostojno voditi trgovino-podružnico na deželi, iščem za takoj ali da vsaj tekom par tednov nastopi. Naslov pri upravnishvu »SLOVENECA« pod štev. 4059.

Iščem dekle, ne pod 30 let staro, ki je vajena hribov, zna dobro kuhati, prati ter sploh vsa gospodinjiska dela in ima veselje do otrok. Hrana dobra, plača po dogovoru. Ponudbe pod: »Poštenec« 4042 na upravo Slovenca.

Več dobrih krojaških pomočnikov

sprejme takoj v trajno delo (hrana in stanovanje v hiši)

IVAN VRHOVEC

Dravljje - št. Vid pri Ljubljani.

Na razpolago je lep, velik in svetel

LOKAL

primeren za pisarno. — Več se izve v

Bellevue v Ljubljani.

Kupim malo POSESTVO

v vrednosti do 100.000 K, v ljubljanski okolici, na Gorenjskem ali Dolenjskem. Ponudbe na upravo pod štev. 4076.

Pravne, nove in rabljene vreče (djakova) v vsaki množini po najnižji ceni pri:

FR. SIRC, KRANJ.

Kupujem suhe gobe, fižol, brinjevo olje.

Vzajemna posojilnica v Ljubljani naznanja žalostnim srcem pretužno in prefresljivo vest, da je njen večletni predsednik nadzorstva in zadnja leta njen preza-sluzni ravnatelj, mož izredne pridnosti, vsem najdražji tovariš, preblagorodni gospod

Avguštin Zajc

višji računski svetnik

danes popoldne v 45. letu starosti v nenadni smrti preminul.

Slava njegovemu spominu! Mir njegovi duši!

V LJUBLJANI, 7. novembra 1921.

Načelstvo in nadzorstvo.

JUGOSLOVANSKA BANKA d. d.

MENJALNICA v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 26.

Deln. glavn. K 200.000.000. Centra a v Osijeku. Rezerve K 50.000.000.

Kupuje in prodaja devize in valute najkulantnejše. Obreštuje vloge na hranilne knjižice in na tekoči račun po najvišji obrestni meri.